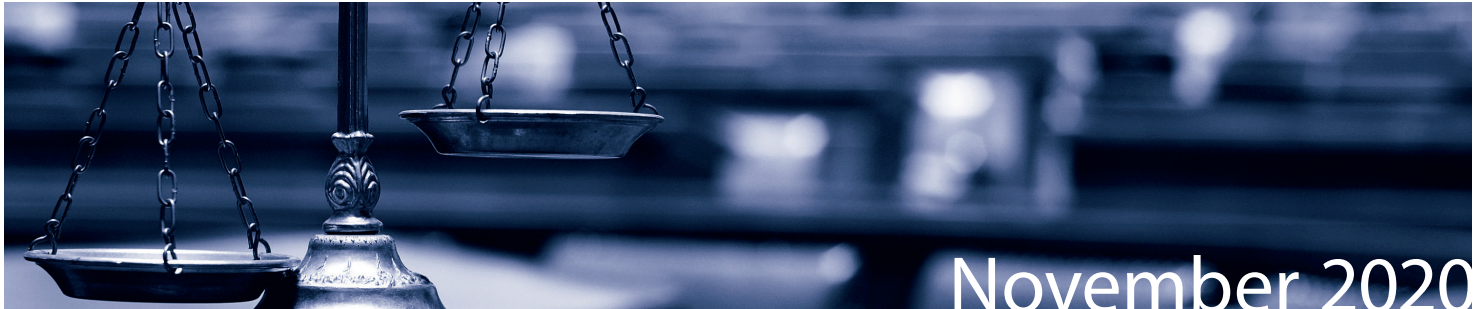

Holst, nyhedsbrev

November 2020

Nyt fra Civilprocessen

Højesteret traf i oktober 2 civilprocesretlige afgørelser. Ugeskrift for Retsvæsen har optaget 7 afgørelser om procesretlige spørgsmål til publicering og publiceret yderligere 12, hvoraf de 7 er omtalt i tidligere nyhedsbreve. Der er hertil trykt 1 afgørelse i MAD og 4 i TFA – der dog alle tidligere har været trykt i Ugeskriftet – af almen interesse for de civilprocesinteresserede. Hovedparten af disse afgørelser gennemgås tematisk, og de vigtigste domme og kendelser analyseres kort med henblik på at placere dem i en relevant kontekst.

Retlig interesse

MAD 2020.176 – nødvendigt procesfællesskab

I denne procesretligt interessante afgørelse fra miljøretten fik Vestre Landsret anledning til at tage stilling til, om der forelå et nødvendigt procesfællesskab, jf. retsplejelovens § 255, stk. 2.

Reglen er for så vidt simpel i indhold, men undertiden vanskelig i anvendelse: Hvis to personer alene kan råde over den omtvistede rettighed i fællesskab, kan de også kun optræde under retssagen i fællesskab – civilprocessen følger så at sige den materielle ret.

Vurderingen er altid konkret, og procesretten øver indflydelse derved, at parterne ved formuleringen af påstandene i vidt omfang kan træde uden om sådanne fællesskab (forskellen på om sagsøgte skal anerkende en ret, hhv. anerkende at sagsøger er medindehaver af en ret).

Kernen er imidlertid ikke procesretlig; den er rodfæstet i det underliggende retsforhold. Og den nyeste afgørelse er i et generelt perspektiv først og fremmest interessant, fordi den illustrerer grænserne for, hvad man kan opnå ved rene påstandsændringer.

For byretten havde sagsøger bl.a. nedlagt påstand om, at en deklaration påhvilende sagsøgers ejendom skulle aflyses

eller erklæres indholdsløs. Deklarationen berettigede materielt en bredere gruppe af personer (som ikke var sagsøgt i sagen), og spørgsmålet var derfor, om kommunen (som påtaleberettiget) kunne sagsøges alene.

Svaret herpå var i byretten "ja", og sagsøger ændrede derfor i anken påstandene, så der alene nedlagdes påstand om, at kommunen skulle anerkende, at deklarationen var ophørt. Påstanden rettede sig herefter formelt alene mod kommunen – men som landsretten ganske rigtigt påpeger, var substansen i påstanden den samme; en dom i overensstemmelse hermed ville tjene som grundlag for en anmodning om aflysning, og sagen vedrørte derfor en rettighed, som kun den samlede kreds af berettigede personer kunne råde over. Da den rent sproglige ændring af påstandene således ikke ændrede den omstændighed, at der på sagsøgt side eksisterede et nødvendigt procesfællesskab, stadfæstede landsretten den frifindende dom.

(Den korrekte reaktion, da et processuelt fællesskab udspringer af og vedrører sagens substans, og hvor et nødvendigt fællesskab på sagsøgt side således er udtryk for, at sagen ikke er anlagt mod rette sagsøgte)

U 2020.xxxx Ø – Østre Landsrets dom af 23. oktober 2020 – rentepåstand uegnet til at indgå i domskonklusion

Sagsnr. BS-26730/2020 – den optagne dom indeholder aktuelt kun domshoved

Parternes påstande skal være udformet på en sådan måde, at de egner sig til at indgå i en domskonklusion (er man i tvivl om, hvordan det gøres, bør man læse U 2018B s. 123 ff.). Det gælder både selve påstanden, men også en eventuel rentepåstand indeholdt heri. Sidstnævnte ofres nok sjældent samme grundighed som den øvrige påstand, hvilket undertiden kan give problemer.

I denne sag var påstanden, at sagsøgte (en bankkunde) »betale 33.171,50 kr. med tillæg af P's til enhver tid gældende højeste mora-overtræksrente pt. 22,25 % p.a. fra den 25. juni 2019 og herefter tilskrevet kvartalsvis bagud hver den 31/3, 30/6, 30/9 og 31/12 samt et inkassogebyr på 100 kr.«

Noget af en mundfuld, og det blev også for upræcist for retten, der alene tillagde kravet sædvanlig procesrente.

Problemet var, at den påståede rente (1) var variabel og (2) kunne ændres ensidigt af sagsøgeren. En dom i overensstemmelse hermed ville altså reelt indebære, at kreditor efter domsafsigelsen af egen drift kunne bestemme, hvilken rente retten havde givet dom for.

Saglig kompetence

U 2020.xxxx Ø – Østre Landsrets kendelse af 16. oktober 2020 – Tvistighedsnævnets karakter og kompetence

Sagsnr. BS-47735/2019 – den optagne kendelse indeholder aktuelt kun domshoved

I en sag, der var afvist af Tvistighedsnævnet, anlagde en fagforening som mandatar for den pågældende kontorelev sag ved de almindelige domstole.

Sagen blev anlagt mod kontorelevens uddannelsessted (direkte modpart), og påstanden gik ud på ophævelse af Tvistighedsnævnets kendelse, subsidiært hjemvisning af sagen til realitetsbehandling ved nævnet.

Sø- og Handelsretten *afviste* disse påstande under henvisning til, at sagen ikke var anlagt mod Tvistighedsnævnet. Landsretten ændrede resultatet under henvisning til, at Tvistighedsnævnet er et forvaltningsretligt *tvisteløsningsorgan*, hvorfor nævnet ikke kunne sagsøges (refleksvirkningen heraf var så, at modparten i sagen for nævnet var rette sagsøgte i retssagen), jf. den velkendte U 2003.71 H.

Landsretten fandt – som en interessant procesretlig krølle – ikke grundlag for at realitetsprøve sagen og hjemvise den derfor til realitetsbehandling ved Sø- og Handelsretten.

Spørgsmålet om rette sagsøgte i sager, der har været prøvet ved et forvaltningsorgan, er en velkendt travert. Linjen er ret klar: Hvis den pågældende forvaltningsmyndighed har prøvet sagen som *rekursorgan* og under anvendelse af officialmaksimen, skal sagen anlægges mod den pågældende myndighed. Hvis forvaltningsmyndigheden omvendt har fungeret som *tvisteløsningsorgan* under anvendelse af en kontradiktorsk proces, skal sagen anlægges mod »modparten« i den forudgående forvaltningssag. Det har ligget fast siden U 2003.71 H.

Det spørgsmål, der undertiden volder vanskelighed, er at afklare et givent forvaltningsorgans status. Illustrativ er U 2016.1339 V om Ankestyrelsens karakter af tvisteløsningsnævn i sager om mellemkommunal refusion. Afgørelsen viser samtidig, at svaret i forhold til samme myndighed efter omstændighederne kan være forskelligt fra sagsområde til sagsområde (emnet er grundigt behandlet i den forvaltningsretlige litteratur, og grundigt af Revsbech i »Festskrift til Jens Peter Christensen«).

Med afgørelsen er det nu afklaret, at Tvistighedsnævnet er et tvisteløsningsorgan, og at sag derfor skal anlægges mod modparten – medmindre den drejer sig om påståede sagsbehandlingsfejl.

Som en sidste krølle kan nævnes, at praksis i sager anlagt mod et forvaltningsorgan (når den burde være anlagt mod den direkte modpart) – i modsætning til, hvad der gælder de fleste sager anlagt mod den forkerte sagsøgte – almindeligvis mødes med afvisning (U 2003.71 H), og Sø- og Handelsrettens valg af reaktion var således formentlig korrekt.

Værneting

U 2020.xxxx S – Sø- og Handelsrettens dom af 1. september 2020 – opfyldelsævretning og værnetingsaftaler

Sagsnr. BS-4741/2020 – den optagne kendelse indeholder aktuelt kun domshoved, men er tilgængelig i fuld længde fra Sø- og Handelsrettens hjemmeside

Sø- og Handelsretten fandt det efter en konkret bevisvurdering ikke dokumenteret, at der i forbindelse med indgåelsen af en aftale om reparation af et skib var indgået værnetingsaftale indeholdt i den ene parts standardbetingelser.

Sø- og Handelsretten lagde herved vægt på, at der ikke i korrespondancen – hvor vilkårene var udvekslet – var henvist hverken til forretningsbetingelserne i almindelighed eller specifikt til værnetingsklausulen. Den udvekslede korrespondance udgjorde herefter ikke en skriftligt bekræftet værnetingsaftale efter Domsforordningens artikel 25.

Værnetinget skulle herefter fastsættes efter forordningens almindelige regler, idet sagen vedrørte et krav om erstatning (for tabt indtægt) som følge af påstået forsinkelse med reparationsopgaven og efterfølgende (påstået) uberettiget arrest i skibet til sikkerhed for betaling i henhold til aftalen.

Kravene var således kontraktsretlige (erstatning for mangler hhv. erstatning for uberettiget arrest med hjemmel i kontrakten), og værnetinget skulle derfor fastsættes efter artikel 7. Da reparationen skulle udføres i Spanien, var rette (internationale) stedlige værneting derfor dér og ikke i Danmark, hvorefter sagen blev afvist.

Sagsførelse

U 2020.xxxx H – Højesterets kendelse af 7. oktober 2020 – kontradiktion ved udeblivelse med ekstrakt

Sagsnr. BS-56/2019

Det ligger fast, at udeblivelse med et påstandsdokument kan tillægges udeblivelsesvirkning (retsplejelovens § 360, stk. 5, jf. § 357, stk. 1) – men ikke et sammenfattende processkrift. Det samme kan udeblivelse med et formålsbestemt processkrift efter § 355, stk. 2, men ikke generelle processkrifter (retsplejelovens § 360, stk. 5, jf. U 2008.2492 V hhv. U 2008.2063 Ø).

Også udeblivelse med en ekstrakt kan efter retsplejelovens § 360 tillægges udeblivelsesvirkning (stk. 6), ligesom det samme er tilfældet under ankesager efter § 386. Her har praksis gennemgående været den, at kun mere alvorlige fejl og mangler bør sanktioneres (U 2018.428 Ø. U 2002.131 H og U 2014.789 H er gode eksempler på velbegrundede afvisninger).

I den seneste sag var problemstillingen noget lidt andet. For det første havde landsretten tillagt den manglende indlevering udeblivelsesvirkning *uden* forinden at have hørt appallanten om grunden. Dernæst blev det, da appallanten kom til orde, forklaret fra denne, at udeblivelsen skyldtes sygdom (og dermed lovligt forfald).

Højesteret udtaler om første spørgsmål helt kategorisk, at udeblivelse med ekstrakt – som anden udeblivelse – først kan sanktioneres efter den udeblevne part er givet mulighed for at fremkomme med bemærkninger. I den konkrete sag begrundes dette med henvisning til, at det i forarbejderne er forudsat, at normalreaktionen er at fastsætte en (kort) frist for at fremsende ekstrakten – men resultatet, der følger umiddelbart af det kontradiktoriske princip, har givetvis et større anvendelsesområde end blot udeblivelse med ekstrakt (sml. begrundelsen i U 2006.1289 H vedrørende udeblivelse med et påstandsdokument)

Interessant er det i denne sammenhæng, at der i den pågældende sag var fremsat anmodning om at tillægge udeblivelsesvirkning efter § 386, og da afvisningsdommen først var afsagt nogen tid efter, havde parten de facto haft mulighed for at kommentere herpå. Dette var ikke i sig selv tilstrækkeligt, og dommen fastslår på dette punkt af mere almen betydning, at pligten til at høre den udeblevne part indebærer, at retten *udtrykkeligt* skal anmode om/sætte en frist for dennes bemærkninger.

Højesteret fandt imidlertid ikke, at det konkret var dokumenteret, at appallanten havde lovligt forfald (se om kravene til dokumentation for sygdom NYHEDSBREV). Hermed blev det

andet spørgsmål besvaret, og landsrettens afgørelse kunne stadfæstes uanset sagsbehandlingsfejlen.

Bevisførelse

U 2020.xxxx Ø – Østre Landsrets kendelse af 2. oktober 2020 – om vejledning om vidnefritagelse

Sagsnr. S-2556-20

I en straffesag om udvisning fik landsretten lejlighed til at tage stilling til et spørgsmål, som også har en vis almen interesse for advokater i civile sager.

Til brug for straffesagen var tiltaltes mindreårige datter blevet afhørt om tiltaltes mulige voldtægt af denne. Hun var forud for afhøringen (korrekt) blevet vejledt om muligheden for vidnefritagelse efter retsplejelovens § 171, stk. 1 (vidnefritagelse af partens nærmeste) men ikke om fritagelsesgrundene i § 171, stk. 2 (fritagelse for at afgive forklaring, der kan føre til tab af velfærd; fritagelse for at afgive forklaring, der kan påføre vidnets nærmeste tab af velfærd eller anden skade). (Vejledningspligten fremgår af § 173, der foreskriver vejledning »når omstændighederne giver anledning til det«.)

Landsretten tiltrådte efter en konkret vurdering ikke, at datteren risikerede velfærdstab ved forklaringen (en eventuel udvisning af tiltalte ville ikke få betydning for datterens mulighed for ophold i Danmark), og at betingelserne for at pålægge datteren at afgive forklaring uanset de øvrige vidnefritagelsesregler var til stede, jf. § 171, stk. 3.

Landsretten fandt på den baggrund – dvs. tilsyneladende fordi betingelserne for at pålægge datteren at afgive forklaring uanset, at forholdet var omfattet af de nævnte vidnefritagelsesgrunde – ikke, at det kunne tillægges betydning, at der kun var vejledt om nogle af disse (se om den relevante vurdering også U 1971.280 H).

Anke- og kærebegrænsninger

U 2020.xxxx Ø – Østre Landsrets kendelse af 8. oktober 2020 – om retsplejelovens § 389 a

Sagsnr. BS 32971/2020 - den optagne kendelse indeholder aktuelt kun domshoved

Gengivelsen af faktum er ikke helt let at hitte redde på, da domsresumeeet beskriver, at A og B i en sag mod C fremsatte anmodning om edition mod denne (partsedition), mens selve gengivelsen af byrettens kendelse – der imidlertid er lige så kort som domshovedet – omtaler en begæring fremsat af A og B mod D (tredjemandsedition). Da selve afgørelsen tillige henviser til retsplejelovens § 299 (tredjemandsedition), er det formentlig den rette forståelse.

Østre Landsret har herefter ved ovennævnte kendelse fastslået, at kære af byrettens afgørelser om tredjemandsedition, jf. retsplejelovens § 299, kræver Procesbevillingsnævnets tilladelse efter § 389 a.

Hvis man kender blot lidt til praksis vedrørende denne bestemmelse, er det formentlig månedens mindst overraskende afgørelse. Siden U 2015.2540 H har det således ligget fast, at anvendelsesområdet for § 389 a (i hvert fald i almindelige civile sager) skal afgrænses tidsmæssigt. Sat på spidsen gælder bestemmelsen fra stævningen indleveres til dommen afsiges (hermed forklares også den praksis, der har fastslået, at afgørelser under isoleret bevisoptag ikke omfattes, jf. U 2015.3715 H).

Bestemmelsen omfatter – og jeg nævner i flæng – spørgsmål om opsættende virkning (U 2015.2540 H); spørgsmål om dommers inhabilitet (U 2016.545 H); spørgsmål om dørlukning (U 2017.1114 Ø); beregning af retsafgift (U 2016.813 H); afgørelser om afvisning ved udeblivelse (U 2017.1760 H); og afgørelser om fri proces, når disse træffes af retten (U 2019.1993 H).

Bestemmelsen omfatter herunder enhver afgørelse om parternes påtænkte bevisskridt (f.eks. U 2018.2871 Ø), og dermed naturligvis også spørgsmål om tredjemandsedition. Det forhold, at bevisskridtet her retter sig imod tredjemand, der ikke er part i sagen, ændrer jo ikke på, at editionsbegæringen er fremsat under sagen, og med det formål at frembringe processkrift, som skal indgå i den verserende sag.

I den sammenhæng er det måske værd at nævne, at der i hidtidig praksis om § 389 a ikke er skelnet mellem situationer, hvor kæremålet iværksættes af en part (der så at sige er »med i sagen«) eller af tredjemand, jf. U 2017.1114 Ø om dørlukning. Resultatet må derfor også i spørgsmål om tredjemandsedition være det samme, uanset om kære iværksættes af den editionsøgende part som her – eller den editionsplagte tredjemand (anderledes naturligvis ved anmodning om tredjemandsedition under sag om isoleret bevisoptag, jf. ovennævnte U 2015.3715 H).

Oprejsningsbevillinger

U 2020.3944 V – fristoverskridelse ved begæring efter retsplejelovens § 368

I en sag om påståede mangler ved tagbelægning udført for en forbruger anmodede forbrugeren efter den i retsplejelovens § 361, stk. 1 fastsatte frist om henvisning af sagen til behandling ved Byggeriets Klagenævn (henvisningsanmodning skal fremsættes på det forberedende retsmøde hhv. senest 4 uger efter rettens meddelelse om, at der ikke afholdes forberedende retsmøde).

Byretten afviste anmodningen med henvisning til det sene tidspunkt, men landsretten omgjorde under kæremålet denne kendelse. Således fandt landsretten, at det var *undskyldeligt*, at anmodningen først var fremsat længe efter den almindelige frist, idet byretten ikke tidligere havde gjort forbrugeren opmærksom på henvisningsadgangen.

Afgørelsen er helt på linje med praksis fra Østre Landsret, der har anlagt den linje, at når byretten ikke i overensstemmelse med § 361, stk. 3, har orienteret forbrugeren (der jo netop er *forbruger*) om adgangen til henvisning, som udgangspunkt gives oprejsningsbevilling (U 2011.46 Ø og U 2002.689 Ø) – det kan hertil bemærkes, at man i forarbejderne til den nugældende formulering (lovforslag 2006/168, de specielle bemærkninger til § 361, stk. 3) har forudsat, at pligten til ved forkyndelse at udlevere en vejledning til sagsøgte om, hvad sagsøgte bør foretage sig til varetagelse af sine interesser efter § 350, tillige indebærer en pligt til på dette stadie at informere om mulighed for klagenævnsbehandling.

Det indgår ikke i Vestre Landsrets præmisser og kan således næppe tillægges betydning, at forbrugeren i 2020-sagen var repræsenteret ved advokat.

Sagsomkostninger

U 2020.xxxx Ø – Østre Landsrets kendelse af 16. oktober 2020 – sagsomkostninger i fildelingssager (principiell kendelse om rammerne for kæremål efter § 389, stk. 2)

Sagsnr. BS-33034/2020 m.fl. – sagen udgør én af fire samtidige afgørelser, der tillige er resumeret på Østre Landsrets hjemmeside. Dette resume er kort gengivet i noten til domshovedet i Ugeskriftet.

Fildelingssagerne har fyldt meget ved visse retter det seneste år og derfor også i mine nyhedsbreve. Se således U 2020.2014 Ø (om søgsmålsret) samt U 2020.1745 V (FM 2020.88) og U 2020.3034 V (om sagsomkostninger).

Sagerne er naturligvis individuelle, men som det meget tydeligt fremgår af den seneste afgørelse fra Østre Landsret, må de på mange måder anses som et kompleks (Retten på Frederiksberg fremhæver i de citerede præmisser, at den netop afgjorte sag er »én af over 150 sager ... anlagt alene ved Retten på Frederiksberg«).

Med førstnævnte afgørelser lukkede Østre Landsret effektivt for det igangværende, omfattende sagskompleks. Tilbage stod blot omkostningsspørgsmålet i de mange sager, hvilket, som det fremgår, har ført til indtil flere trykte afgørelser fra de overordnede retter – først ved Vestre Landsret og nu også Østre Landsret, der som følge af sagens processuelle historie fik en række helt særegne udfordringer.

I den seneste sag – og i hovedparten af de øvrige 150 sager ved Retten på Frederiksberg – blev udfaldet, at Retten på Frederiksberg som følge af Østre Landsrets kendelse i U 2020.2014 Ø afviste sagen. Sagsøgte var herefter vindende part.

Som led i denne afgørelse havde Retten på Frederiksberg af egen drift løftet sagerne ud af småsagsprocessen med henvisning til, at sagen rejste principielle spørgsmål. Dette skete umiddelbart efter og således direkte foranlediget af Østre Landsrets kendelse om retlig interesse (der havde afgjort det principielle spørgsmål...); og Retten på Frederiksberg traf, endvidere af egen drift, afgørelse om afvisning.

Konsekvensen af denne lidt særegne fremgangsmåde var således alene – anskuet helt lavpraktisk – at udmåling af sagsomkostninger ikke var begrænset af småsagsprocessens regler, og Retten på Frederiksberg udmålte da også omkostninger til 12.500 kr. vedrørende en påstand på 7.500 kr.

Multipliserer man beløbet med 150 sager, bliver sagsomkostningerne i alt 1.875.000,00 kr., alene for de sager ved Retten på Frederiksberg, der med et fej blev afvist. Det er immervæk noget mere, end hvis udmåling var sket efter reglerne i kapitel 39, og sagsøger ønskede derfor landsrettens prøvelse af omkostningsudmålingen (og vel reelt af beslutningen om som led heri at løfte sagen ud af småsagsprocessen).

Sagsøger var samtidig utilfreds med Retten i Frederiksbergs fremgangsmåde ved afvisningen af sagen; herunder at beslutningen var truffet af egen drift og uden kontradiktion, og indgav af alle disse grunde en anmodning om kærretilladelse efter retsplejelovens § 389, stk. 2.

Da Procesbevillingsnævnet efterkom sagsøgers anmodning, opstod imidlertid det særlige – og for så vidt ganske principielle – spørgsmål om, hvad en sådan tilladelse omfatter.

Bestemmelsen vedrører efter sit indhold »kendelse og beslutninger om sagsomkostninger«; ikke beslutninger om, at sagen skal løftes ud af småsagsprocessen.

Anskuer man denne formulering *snævert*, kunne man argumentere for, at Østre Landsret alene kunne tage stilling til selve omkostningsudmålingen; men præjudicielt skulle acceptere, at sagen var løftet ud af småsagsprocessen. En smal læsning ville samtidig udelukke alle øvrige indsigelser, herunder om byrettens fremgangsmåde.

Anskuer man formuleringen *bredt*, kunne man argumentere for, at det er selve kendelsen (der jo er en kendelse om sagsomkostninger), der appelleres, og at der under kærretilladelsen derfor kan gøres indsigelser vedrørende samtlige dele af kendelsen.

Østre Landsret valgte en midtervej. Efter indledningsvist at have fastslået, at bestemmelsen »vedrører kendelser og beslutninger om sagsomkostninger« og derfor »i den foreliggende sag anses at være begrænset til spørgsmålet om sagsomkostninger« (for så vidt en præmis, der peger mod den snævre forståelse), fandt landsretten sig kompetent til *både* at prøve beslutningen om at løfte sagerne ud af småsagsprocessen og den efterfølgende omkostningsudmåling (som efter en konkret vurdering blev nedsat til 8.000 kr.) – men afviste omvendt at prøve appellansens øvrige indsigelser.

Set i forhold til den konkrete sag har dette resultat meget for sig, navnlig fordi beslutningen om at løfte sagen ud af småsagsprocessen reelt ikke tjente andet formål end at ændre retsgrundlaget for omkostningsudmålingen.

I det bredere perspektiv er det omvendt ikke oplagt, at det er den vej, man altid behøver at gå. Er en part utilfreds med flere aspekter i en afgørelse, der i kendelsesform afgør flere spørgsmål, kan og bør parten for hver uenighed gå frem efter den relevante appelbestemmelse – og sagsøger kunne vel også i denne sag have indgivet en særskilt, begrundet kærreanmodning vedrørende beslutningen om at løfte sagen ud af småsagsprocessen.

En sådan fremgangsmåde kan måske til tider virke formalistisk, men omvendt er formålet med de appelbegrænsningsregler, der henlægger kompetence til Procesbevillingsnævnet, netop at udstikke rammer for og give Procesbevillingsnævnet mulighed for at censurere, hvilke spørgsmål, der kan appelleres. Det er ikke givet, at vurderingstemæet er det samme for alle dele af en »kombineret« kendelse, ligesom det ikke er givet, at betingelserne i øvrigt vil være opfyldt for alle led. Og selvom Procesbevillingsnævnet måske selv kan løse dette ved at meddele begrænset apeltilladelse, forekommer det rigtigst at kræve af parterne, at de – i hvert fald når der helt tydeligt er tale om særskilt afgørelse af særskilte spørgsmål – går frem efter den i retsplejelovens foreskrevne fremgangsmåde.

Det fremgår i øvrigt af Procesbevillingsnævnets hjemmeside, at nævnet den 23. oktober 2020 har meddelt to selskaber tilladelse til kære til Østre Landsret »af flere afgørelser om fastsættelse af sagsomkostninger fra forskellige byretter«, alle vedrørende sager, der var løftet ud af småsagsprocessen. Det sidste ord er således endnu ikke sagt om omkostningsudmålingen i dette sagskompleks.

U 2020.xxxx H – Højesterets dom af 26. oktober 2020 – sagsomkostninger i Eik Bank

Sagsnr. BS-86/2019

Efter Østre Landsret den 26. oktober 2018 havde afgjort en række erstatningssager anlagt af Finansiell Stabilitet vedrø-

rende driften af Eik Bank, opstod spørgsmål om fastsættelse af sagsomkostninger til bankens revisorer (der af landsretten var frifundet).

Forløbet er lidt kringlet, men kan meget forsimplet sammenfattes som følger:

- I landsretten var 4 af ledelsesmedlemmerne dømt, mens 2 var frifundet.
- Samtlige 6 afgørelser blev anket til Højesteret, der frifandt alle medlemmer af ledelsen og udmålte omkostninger med 6,25 mio. kr. til hvert ledelsesmedlem.
- I landsretten blev bankens revisorer frifundet, hvilket ingen af parterne appellerede.
- Sideløbende hermed havde Finansiell Stabilitet ved Retten på Færøerne anlagt sag mod en delvist overlappende personkreds tillige med revisorerne. Denne sag blev over for revisorerne hævet efter landsrettens frifindende dom af 26. oktober 2018, hvorefter Retten på Færøerne udmålte sagsomkostninger til revisorerne.
- Finansiell Stabilitet ankede denne afgørelse til Østre Landsret, der imidlertid afviste anken. Finansiell Stabilitet ankede og kærede herefter denne afgørelse til Højesteret, der imidlertid afviste sagen.

Forløbet vedrørende Finansiell Stabilitets mislykkedes appel er endeligt afgjort ved U 2020.2769 H, der er omtalt forholdsvis grundigt i mit nyhedsbrev for juni 2020 med diskussion af faren ved at vælge det forkerte appelskridt. Som det fremgår, blev anken afvist, fordi der ikke var givet tilladelse fra Procesbevillingsnævnet.

Som en sjov krølle fremgår det af Højesterets seneste afgørelse, at Procesbevillingsnævnet den 12. oktober 2020 har meddelt tilladelse til anke af Østre Landsret dom af 16. marts 2020 (tilladelsen fremgår ikke af nævnets hjemmeside), og det er således muligt, at dette lidt særegne kapitel endnu ikke er færdigt.

Sideløbende med dette forløb – altså forløbet vedrørende sagen hævet ved Retten på Færøerne – ankede revisorerne (med Procesbevillingsnævnets tilladelse), Østre Landsrets omkostningsudmåling i den sag, hvor revisorerne af landsretten var frifundet.

På dette punkt lægger sagen sig i en række af omkostningsafgørelser vedrørende de mange banksøgsmål (VLD af 31. januar 2020 om ebh; VLD af 28. februar 2020 om Løkken Sparekasse; u 2020.3547 H om ledelsesmedlemmerne i Eik Bank; og før det Højesterets dom i U 2019.2639 H om Roskilde Bank).

Sagen er – som de øvrige tilsvarende – konkret.

Højesteret fremhæver i den seneste afgørelse, med udtrykkelig henvisning til U 2019.2639 H (der vel har fået en plads som dommen, der udlægger rammerne for udmåling af sagsomkostninger i banksager i særdeleshed og komplekse sager mere almindeligt), at der ved udmålingen må tages hensyn til, at revisorerne i kraft af deres placering i sagen måtte forholde sig både til Finansiell Stabilitets anbringender over for de enkelte ledelsesmedlemmer og specifikt over for revisorerne.

I landsretten var omkostninger udmålt i overensstemmelse med disse overordnede linjer; herunder var revisorerne tilkendt større beløb end de enkelte ledelsesmedlemmer (6 mio. hhv. 5 mio. kr. ekskl. moms).

Da udmålingen til ledelsesmedlemmerne allerede var tiltrådt af Højesteret (U 2020.3547 H), og da landsretten allerede havde taget højde for de i Roskilde Bank påpegede merarbejdere for revisorerne, kunne også denne del af omkostningsudmålingen stadfæstes.

Afgørelsen flugter, som det fremgår, med U 2020.3547 H, men svarer også i træskolængder til den af Vestre Landsret fulgte praksis, jf. VLD af 31. januar 2020 (ebh), hvor lidt hurtigt hovedregning viser, at revisorerne fik 35 % mere end ledelsesmedlemmerne.

Øvrige spørgsmål

U 2020.4127 Ø – skifterettens ændring af kendelse

I denne lidt interessante sag fandt Østre Landsret ikke, at skifteretten havde haft hjemmel til at ændre en kendelse (konkret havde skifteretten afsagt en »tillægskendelse«) da det kom frem, at det faktum, der oprindeligt var lagt til grund, var forkert.

Adgang til at ændre tidligere afgørelser kan enten følge af retsplejelovens § 222 om adgangen til at ændre procesledende beslutninger (som landsretten konkret overvejede), eller af § 221 om berigtigelse af skrivefejl o.lign.

Uden for disse regler, og uden hjemmel i en relevant særbestemmelse, er afgørelser endelige, også når de er forkerte.

Retsplejelovens § 222 har et begrænset anvendelsesområde (U 2008.2340 Ø om sagsomkostninger), og det er derfor ikke overraskende, at landsretten fandt bestemmelsen uanvendelig. Berigtigelsesadgangen i § 221 blev tilsyneladende ikke udtrykkeligt overvejet, men resultatet havde været det samme. »Problemet« i sagen var, at skifteretten havde lagt et urigtigt faktum til grund, ikke at kendelsen var behæftet med skrive- eller regnefejl, og så hjælper bestemmelsen ikke.

Når uheldet er ude, kræver det i en sådan situation parternes medvirken, idet rette middel er appel – her kan det derimod formentlig tillægges betydning ved eksempelvis rettens stillingtagen til eventuelle fristoverskridelser, at årsagen er, at der senere er fremkommet oplysninger om, at afgørelsen byggede på ukorrekt faktum (sml. U 2020.14348 V)

Publicerede domme

Ugeskriftet for Retsvæsen har i september publiceret følgende afgørelser, der er omtalt i nyhedsbrevet for august samt tidligere nyhedsbreve som angivet:

- U 2020.3849 V – rette sagsøgte i erstatningssag (frifindelse eller afvisning)
- U 2020.3872 H – om partsedition
- U 2020.3888 Ø – anmodning om at afhøre appellants advokat
- U 2020.3917 H – om retsplejelovens § 368
- U 2020.3920 V – fortolkning af rentebestemmelse i voldgiftskendelse
- U 2020.3986 V – rette sagsøgte i sag om kompensation for flyforsinkelser (frifindelse eller afvisning)
- U 2020.4009 H – sagens værdi i tvist om eksklusion af andelshaver
- TFA 2020.254/1 (U 2020.2331 Ø) – opsættende virkning i sag mod Civilstyrelsen
- TFA 2020.259/1 (U 2020.2414 Ø) – kære af familierettens afgørelse
- TFA 2020.260/1 (U 2020.2426 Ø) – kære af familierettens afgørelse
- TFA 2020.294/1 (U 2020.2966 Ø) – kære af § 480-vilkår

Kristian Torp
E, kto@holst-law.com
T, +45 8934 1162
M, +45 3010 2223